

Komhaj Bóh!

Ciklo 50.
15. dež.

Lětnik 5.
1895.

Szerbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju so kóždy kobotu w Esmlerjez knihiczičezerni w Budyschinje a su tam dostacž sa sčtwórtlětnu pšchedwtatu 40 ny.

3. adventisa njedzela.

Ies. 52, 7: „Kak krašne su na horach nohi tych, kotřiz měr pšchipowjedaju, kotřiz dobre wězy předuja, sbožo pšchipowjedaju, kotřiz k Zionej praja: Twój Bóh je kral“.

To je tež adventiske słowo. Kaž wone won klinezi s adventiskeho luda, dže tež adventiskej wošadze pšchinješć adventiske předomanje a adventiske smyhlenje. To słowo je profecziiske słowo. W duchu steji Isajab šrijedza w swojim wopuščenym podczisčenym, domapytanym ludu, a jemu je, kaž bychu šhwataznych pškwow nohi dele štuwale s horow, kotrež su wokolo Ziona, kaž by so s daloka hižo, runjež pškihadžaznych hišćeje nje-widži, wyštanje a šhwalenje šlyšecž bylo, so tón Bóh Zionski je so jako kral wopokasał a wobrocil jaštwo šwojeho luda, měr dał a sbože, a s jeho wutrobny so tež to šhwalenje wudobdže: Kak lubošni su czi pšbli, kotřiz to pšchipowjedaju!

Haj, mój ššeczijano, ty hladašch won kaž wón do njeměrneho šwěta. Wobhladaž šebi jón bliže. Hladaž na jeho cžinjenje a honjenje, na jeho šhwatanje a cžerjenje, jedyn druheho přecž cžisčez, jedyn na druheho se šawicžu hladaž — cžeho dla? Šemškich kubtow, šemškeho wješela, šemškeje cžesče dla. Wobhladaž do šwójbow — kaš njeměrne hromadže pšches žiwjenje du cži, kotřiz su ša žiwjenje hromadže wjedzeni. Mandželszy, kotrychž su žadoscžiwosć abo pjenješy hromadže wjedle, kotřiz ani žohnowanja pšchi šnješowym woltarju dostali nješku abo,

su jo dostali, šebi w šwojej lóhšosmyšlenosći wažnosć ani njerospominawšchi, nětko w šwadže a njeměrje kóždy džen — a wbohe džeczi bješ nimi ničžo nješlyšcho šhiba hrosne šłowo, ničžo njewidžo šhiba šle wězy, wotroscžene w tej myšli, so je wšchudžom lěpje hačž domach. Abó njeměrny dom w štajnym honjenju ša wješelom, ša roš-próščenjom; tam a jow šhablajo bješ dwěmaj šašadomaj žiwjenja, bješ špróžnimym wšchědnym džělom a mozy pžeraznym wječornym wješelu, bješ njedzele w cžichim měrje, hdžez mohla dušcha wotpoczowacž wote wšcheho, šštož ju hewaš wobcžezuje, bješ šwjatoka w lubošnym měrny mowarštwje, hdžez wšchitzy šacžuja, kaš bliško su pšches šwjaš lubosče šwjašani; bješ paczerjom a domjazeje nutrošče, hdžez so wutroba juntrócž wysche cžezkeho šemškeho prócha pšběhne do cžisčisčije wyšokosče nješješow, so by šwoje mozy k žiwjenju s nowa pšyšlnila. Ale najlěpje je: Wobhladaž do šwojeje wutrobny! Šraji mi, bydli tam tón měr, kiž je s nješješ, abó njeměrne myšle, kotrež so bješ šobu wobškoržuja a šamolwjuja? Bydli tam šwjate podacže Bohu podateje wutrobny, kotraž so w wšchej nušy trošchtuje: „Šštož cžini Bóh, wšcho dobre je“ — abó njeměrna šhróbšosć wutrobny, kotraž je na Boha šabyła, kotraž nješješka na šemi wobškoržuje, hdžž so jej hubjenje dže a kotraž morkoze pššecžimo Bohu, hdžž so jej wšcho kaš nješšlachcži, kaž by rad cžyžla? Bydli tam šwjata cžiščina templa Božeho, w kotrymž je šebi Boži duch wobštajne wobhdjenje šcžinil, so by šame dobre, prawo, špodobne wumyšlił a došonjał, abó je hela

se słymi duchami a nječystymi myślemi, wot kotrychż kóždy přeni swoje spokojenje žada, jeno so by samóhl? Pohladaj tam, pohladaj jow — wšchudžom samy njeměr w tebi a wokoło tebe!

Wěsch ty, i wotkal to pschińdže? Ach ně, luby pscheczelo, njepraj, to činja sli cžlowjefojo na šwěće. Hdy bychy wšchitzy tajzy dobri a snješlimi a pobožni byli kaž ja, potom by drje hinaf bylo. Njestorcž winu na šwoju žonu, so je wona šwojeje wole — hdy by ty tež tajki njebył, njebyšchtaj wój šo swadžiłoj. Šenož hdžež worzl na želešo trjebi, šchřecžki won lětaja. Njestorkaj winu na džeczi, so šu njepošluchne — hdy by je ty i šhutnej myšlu a wěstej ruku k pošluchanju wodžik, je modlo teho šbóžnika lubowacž nawucžik, potom bychy hinasche byle. Kaž šchtomik hladašch, tajki narošče. Njestorkaj winu na słych ludži, kiž tebe sawjedu, na žadošče, kiž tebe wabja, na škladnošče k hrěschenju, kotrež šo pošlicza — hdy by šo twoja wutroba tak lohko njesawjedla, šchto by tebi to wšchitko šchłodžilo? Wlyšt tola jenož šapali, šchtož šo pali. Ša šebi žyle wěšče myšlu, šwět je tajki njeměrnny, dofelž šmój mój ty a ja tajkaj hrěchnaj. Wdój šwět činimoj; hdy bychmój mój šwjataj byłoj, by wón tež był. Našch hrěch je wina a nicžo druge, jeli so móhłoj šo wot hrěcha wošwobodžicž, wot jeho rjećasow, so bychy šo rošlamale, jeli so bychmny hotowi byli k měrje, t. r. mēr wntacž a dđeržecž na wišcho wajchnje, se žiwym Bohom horkach a i cžlowjefami tudy delkach, potom móhli derje Bože džeczi mjenowani byčž. Do nješwjateho šwěta my hladamy, w nješwjatym šwěće šmny žiwi: teho dla je wón njeměrnny šwět.

A nětko je hižo tšecža adventiška njedžela. W twojim domje šo hižo wo hodžoch powjeda a twoji šo hižo na hody hotuja. Šnano hižo wješeke džedžaze hłobny wokoło tebe špěwaja: O najšbóžnišchi, o najwješełšchi, huady pošnicžki Boži dnjo, — abo nješčezepłimny prašcher šo k tebi cžičežči a jeho wulkej woczi na tebe hladataj a jeho cžerwjena hubka šo tebe woprašča: nano, macži, šu bórny hodny? Lubny cžitarjo, nječzuješch ty, kaž pošli dele pschińdu? Nješklyšchich ty i hodownych myšlow, kotrež tebe wobdawaja, i hodownych šherluschow, i hodownych prašchenjom, so je šwjedžen wulkeje lubošče Božeje bliško? Ach, wy pošli Boži, pošče tola dele! Prajče tole ludžom Zionitim, šichčzenym šichescžijanam: Twój Wóh je kral! Prajče jim tola, so je to ta nóz, w kotrež je šo nam šjewika pschecželnimošč našcheho Boha; so prawe hodowne wješeke w hodownym šchtomje ani w darach, ale w žlobiku leži; — so je kraleštwó Bože se šwojim kralom na šwět pschichłó a jeho dar mēr reka.

Mēr! Tón, kotryž je šo narodžik, o cžlowjecze, reka mērny šeršchta. Wokoło jeho kolebki jandželjo špěwaja: Mēr na semi! Wón pschińdže, so by hrěchi nješł, so by wumožnič žyłego šwěta był. Wón chze šebi i twojeje wutroby žlobik šczinicž, w kotrymž móžesch wotpoczowacž. Potom chze wón, šchtož w wutrobje šo hori a rudži se šylnej ruku won pošacž. Potom chze wón tebe hladač, kaž pašny šwoje šadło paše, pschede wšchem słym a pschede wšchej šchłodu. Mēr chze wón šczinicž, so by šjednany Wóh na šjednane džeczi Bože dele hladał se šwjatym špodo- banjom, — mēr, so by ty wěče wjedzał, so by w huadže pola huadneho. Se škaty žorli šo žorło, potom beži rēcžka psches šahony, škóncžnje reka do morja šo wuliwa. Hdyž je hašle žorło mēra w škale twojeje wutroby šo won

žorliło, pod Wóššafowym šjom a huadže, daj jemu dale bēžecž. Wona poběhne psches twój dom, psches twoje šwójbne žiwjenje. Ty budžesch šo šam dživacž, kaž wjele šbóžownišchi ty budžesch, kaž wjele šepje budže šo tebi domach lubicž, hdyž twój šbóžnik šobu nutšlach bydli. Daj tej rězy bēžecž. Ša reka tež won poběhne do šwěta. Ty budžesch šo šam dživacž, kaž wjele lóžo šo džčla, kaž wjele šepje a radoštnišcho šy žiwy, hdyž mašch šesufa pschi šebi. Daj rězy bēžecž, wona šwój pučž do morja namaka, do morja lubošče Božeje we wěčnošči. Šwoja prawdošč budže potom kaž morjaze žołny, kotrež wšchitke twoje hrěchi pschikrywaju, so by šbóžny byl.

Ša šlyšchu nohi tnych, kotřiž mēr pschpowjedaju, šbožo pschpowjedaju. Ša šlyšchu jich dele štupacž i horow, kotrež šu wokoło Bethlehema a Šerušalema, dele pschicž i wjele wyschschich horow, i njewidomnych horow wyschscheho kraleštwá, hdžež je wěčne měšto Bože natwarjene. Woni tu hiščeže nješku, cži pošli — ale twoji wajchtarjo, o šnježe, kiž kēžbujaj, šlyšcha jich. Woni na šhwalobnym špěwanju, kotrež jich pschewodža, šrošmja, so šu dobri pošli, kotřiž praja: Twój Wóh je kral, wumožany kral, kiž je přeni wšchitkich kralow a huadu wudžčli.

Wy hješ mēra, kiž wy to cžitacze, kotrymž je wutroba a žiwjenje a šwět pošny hrěcha, šchto špěwa šobu: Šak krašne šu na horach nohi tnych, kotřiž mēr pschpowjedaju! O, šhwaleny budž ty, kiž ty pschińdžešch, ty džecžo je žlobika, ty mērny šeršchta! Šarijen.

Adventške šynti.

(Šofracžowanje.)

II.

Njedželške šwony šašo šwonja. Šašo jich jašny šynt psches tšechi a do cžlowškich wutrobow šlincži. Šašo šnješ Wonaš na šwojim štolžu šedži a šchere mrócžalki do powětra duwa. Šašo jemu myšle psches hłowu cžahnu kaž wichor, myšle, kotrež šo se šašženošče won a psches něčžiči cžadž a do pschichoda nuts cžahnu. Ššchecželowa šmjercž je jeho jara šastrožila a to šłowo wot rowa pschezo šašo wo jeho wutrobu šłapa. Čžeho dla bēšche duchowny runje to šłowo pod šyntom šwonow wuprajil? Do šłowo bēšche jemu hižo juntrócž do wucha a do wutroby šlincžalo; ale wón bēšche jo pschi šamym šabył: — tehdom bēšche pschi šmjertnym ložu bylo a nětko bēšche pschi wotewrjenty rowje. Wot teho rowa jeho myšle k tamnemu šmjertnemu ložu cžahnu a wot jeneho šmjertneho loža šašo k druhemu. To jene bēšche šmjertne ložo wowki, druge pak šmjertne ložo nana.

Šako nan wumrje, bēšche Wonaš hiščeže maš hólčžk; wón hiščeže njemjedžech, šchto bēšche jemu šmjercž wšala. Nan bēšche jednory muž, wučer w małym měštacžku; wowka pak bēšche wudowa wyschscheho poštneho šašojnika. Wona njebēšche ženje i tym psches jene byla, so bu jejny šyn i wučerjom; wona bēšche něšchto wyschschche čžyła, dofelž bēšche wón jejne jenicžke džecžo; ale wona nicžo njemēšech hacž šwoju penšju, a wón mēšech wulku lubošč k džecžom a k ludej a bu i wučerjom — niz i wučerjom na wyschschchej šchuli, ale na wješnej, a potom bu do měšta pschebadžemny a šo woženi — i jednorej, pobožnej žonu. Wowka bēšche bóle i wulka a teho dla jej prawo njebēšche, so šebi wón jednory, šhudu holžu wša. Wona w mēšče wošta, runjež šo tam šamotna a wopuščžena cžujech a runjež mēšech šwojeho jenicžkeho šyna jara lubo. Wona porčdlo na wopyt k šwojim pschińdže a štajnje jenož na krotki cžadž wošta. Šako pak bēšchtej džecžči wučerja Wonaš tak wulkej, so móžechtej šamej na šuku bēšacž a šebi rōžički šchčžipacž, šapocža nan šhorowaty byčž, a jako šašo nalēcž do kraja pschińdže a džecžči w šahrodže hrajšchtej, nan ležech a wón bēšche wšchón blēdy kaž ščžena a jeho ruzny bēšchtej wšchej šeshnjenej, a jedny džen, jako džecžči dom pschińdžechtej a čžyšchtej našchčžipane rōže nanej donječž, macž na pošny štešech a bēšche šebi šchórzuch mješ woczi wšala a jara plakašche. Duž džecžči wokoło šchije wša a jimaj praji, so dyrbi nan wumrjecž a so chze jeju k jeho ložu dowječž, so by jeju žohnował a jimaj Božemje prajil. Duž džecžči tež plakašchtej a jako k nanowemu ložu pschšupischtej, bēšche tam šnješ duchowny a šo modlešche, a nan hiščeže juntrócž džecžči k šwojej wutrobje ščžče a jej pošchchche a potom jej macž do loža dowjedže. Na druge ranje pak macž šašo jara pschi ložu šwojegu džecžčow plakašche a jimaj praji, so je nan wumrjel.

Duž wowka šašo pschińdže a dlēje wošta hacž hewat. Wona

tež džěczi bóle majfajche a lubowafche hacž hewaf, so ƚo ƚilža woprafcha, hacž budže wowka tež bórnj wumrjecž, so je jimaj taf dobra. Wowka běšche wšcha hinafcha hacž hewaf. Hdyž i ƚilžu a ƚantom w khlódnizy šteješche a džěšezomaj wo rjanyh křwěče powjedafche, wo wyšofich horach a módrnym morju, ƚo ƚantej woczi křwěčejštej a wón da wješelnj ƚwojemu hampelmuzikej pofkafowacž a praji: hampelmuzik a ƚant chzetaj tež hory a morjo wohladacž, ale ƚilža a jejna pópa njech pola maczerje wofštanjetej. To ƚlowo ƚo wowzy lubješche a wona jemu cžerwjene ližfa majfajche. Potom wowka a macž dołho hromadže rěčejštej, njesh tym so džěczi w jahrodže hrajfajštej; jako pał wowka sažo k nimaj pšchindže, wša wona ƚanka na klin a hublowafche jeho a ƚo jeho woprafcha, hacž chze i nej do měšta cžahnyč a wulke twarjenja widžecž a něšcto nawufnyč a potom do dalofeho křwěta won cžahnyč. Šólečt wšchaf chzysšche, so byšchtej macž a ƚilža ƚobu pšchichłoj; jako pał ƚo jemu praji, so ƚmě na hody macž a ƚotru wopytacž, běšche špofojom, a jako hodžina džělenja pšchindže, njeběšche hólzej, kotryž i wowku cžehnjefche, wutroba cžezka. Ale maczeri běšche wutroba cžezka; pšchetož wona jara pľafafche, a jako wona jeho k ƚebi kľocžefche, faž by jeho nihdy pušchecžicž nochzyla, šwony njedželu šwonjachu a macž praji: „Mój ƚanko, to ƚu adventške šynki, kotrež wo lubym šbóžniku powjedaja a kotrež chzedža cžłowjekam pšchimołacž: Šłaj, ja šteju pšched durjemi a kľapam.“ Šólečt tehdom hišchže njewjedžefche, šchto chzysšche macž i tym prajicž, ale nan běšche jemu hižo wjele wo rjanyh adventškim cžafu powjedaf, kotryž do hód pšchindže a w kotrymž tón šbóžnik pšched durjemi šteji, so ƚo hólččt prašefche: „Macž, ƚu na nowy tydžen hody?“ „Ně, mój šyno“, běšche macž wotmolwifa, „ale tón šbóžnik kľapa, hdyž šwony kľincža, a teho dla je dženzka adventški cžaf.“

Potom běšche hólž i wowku do měšta pšchichłol. Tam běšche ƚo jemu nowy křwět šjewil a wón běšche bórnj šabył, so je jeho nan wumrjel a na macž a ƚilžu by ƚo tež jenož i cžafami dopomnil; ale hdyž bychu ƚo šwony šwonile, potom by k wowzy prajil: Wowka, luby šbóžnik šteji pšched durjemi a kľapa. Pšchi ƚamym by wón na to ƚlowo šabył; ale jako běšche juntrócž na hody sažo i wowku pola maczerje byl a jako šwony wyšche wotewrjeneho rowa šwonjachu a cžah pšchewodžerjow po dróšy dele cžehnjefche, jeho macž sažo na adventške šwony dopomni a jemu praji, so runje pšchi wotewrjenych rowach tón šbóžnik wošebje šynlje kľapa. Wón maczerne ƚlowo taf prawje njerošymi, ale wón jo wobkřhowa wot tamneho dnja. Albo njeje jo wobkřhował.

Njes ƚan Wonaf šedži na ƚwojim njehkim štolžu a kur zigarety horje duwa a myšle du jemu pšches hłowu, faž by wichor pšches pušte šahony wěl. Wón ƚebi na tón cžaf pomyšli, jako bu wot wowki do šchule domjedženy. Wona měješche jeho jara lubo a wotolo njeho rjenje cžinješche; wona pał tež cžěščelafomnošcž w nim budžefche a ƚan wješcheho wješela njeměješche, hacž hdyž bu přeni w rjadowni; a wón běšche tež nimale w kóždej rjadowni přeni. Wuczerjo prajachu, so dyrbi študowacž; ale wowka praji; so dyrbi pšchekupž byčž; pšchetož hdy by študował, mohło ƚo jemu lohfo tež taf šencž faž nanej, kotryž běšche tež wjele nawufnył a tola k ničemu pšchinješł njeběšche. Wón pał wufnjefche a wufnjefche a pšchi wufnjenu žyle na macž a ƚotru šaby, a cžim dlěje běšche w wulkim měšče, cžim mjenje myšlesche ƚebi domoj a wowka po šdacžu macž a ƚotru tež jara njelubowafche. Semu pał běšche jara dobra a jeho cžěščelafomnošcž wubudžefche a jeho myšle na pjenješy a kublo, na cžěšč a widženošcž wobroczi.

(Pofracžowanje.)

Nalětni póšli w šymje.

(Škónčenje.)

Šchto wuhuda džiwnu, potajnu nalětnu kľafafku móž, kotraž w adventškim a hodownym cžafu pšches kšchěšcžijanje wutroby a domy duwa? Šenicžke ƚlowčžo. Tu kľeči křhudy hubjeny cžłowjek w próšche a modli ƚo k mozy lubošče, kotraž ƚo w Šefušu šjewi. Wot lubošče je živa, po lubošči ƚebi žada, na lubošč ƚebi myšli cžłowška wutroba. A wo tutym nalětnym šacžowanju tež faž kamjen twjerda wutroba něšcto šacžowa a jo šapšchijecž njemóže, so tón šymny, lubošče próšdnj křwět, kotryž hewaf jenož to ƚwoje pnta — tež juntrócž na druhich ƚebi pomyšli. To je džiw Boži, so na palmowu njedželu se šymneje,

morweje šemje wonjaze nalětnu džěczi šestawaja a na adventški cžaf pod Božim cžoplym nalětnym wěšfiku róže lubošče se šymneje, šebicžneje, cžłowškeje wutroby wuroštu. A našchi małi tón džiw derje šrošymja a špěwaju wo Božim džěšcžu, kotrež je lubuje a šwješeli.

Šaj, hodowny cžaf je nalětny cžaf, hdyž ƚo hodowny šchtom w ƚwojej rjanošči kľyšchči a róžicžka i šorjenja Šeše w šymnej, krutej šymje šłódnj a šbóžnje wonja a na wofnje lodowe róže kľeča, kotrež maja džěczi taf rad a w cžłowškich wutrobach šacžěja róže lubošče a w cžěmnych nožach ƚo jašne křwětlo křwěči a pšches nišu a šmjerečž ƚo njebješke žiwjenje dobywa. Pohladaječe wšchitzy na tu hodownu róžicžku, so bychu tež wašche wutroby wobšbožene šacžěle. Wopomněče: Šchtož tu róžicžku njewohlada a w nej njepóšnaje wěčžnu radu našcheho křwěrneho Boha a modlo ƚwoje kolena njeshibuje w hódži Bethlehemskej — pola teho je šyma, šymua šmjertna šyma!

3. Nalětni póšli. Hdyž ptacžki na hałofach špěwaja a pola a šahony ƚo i młodej šeleninu wędžewaja, potom paštrjo ƚwoje šadla won cžerja. A hdyž adventške křerlušche šakľincža a wšchitzy kšchěšcžijenjo je šłódkim žedženjom šacžěwanju hodowneje róžicžki napšchecžiwu hladaja, potom bychu w štarych cžafach w našchim wótžnym kraju paštrjo tež šapškalali a šapšewali: „Čěšč budž Bohu we wyškofcži!“ Našch cžaf wšchaf je wšchitke dobre wašchija našchich wótžow wotštronil, so ƚu šame šabyte. Ale na pšch. w štarym měšče Willingen ƚo hišchže młóžči a štari na trubjenje paštrjow w Božej nozy i dypkom 12 w nozy wješela. Ššamo w Braniborškej w małej lěšnej wješzy Döberitz pola Špandawa ƚo hody pišta a to wot 3. adventa hacž na Božu nóz. Hdyž tajke lubošne šynki šakľincža a wješele adventške špěwanje ƚo do nich měšcha, potom wutroba cžuje, so jandželška powječž nam nalěčžo pšchipojedaf.

Duž wopomni, luby cžitarjo: Pšchezo šyma njeje, hdyž křněh lód šemju pšchikřwatej. Hdyž paštrjo šatrubja, potom nalěčžo pšchindže. Šich wjele špěwa wješele paštrške křerlušche, ale jich mało ƚu šbóžni nalětni póšli. Šchtož i křhudy paštrjemi křwatajo žlobil njepnta a hodowne džěčatfo njenamafa, pola teho wěčžnje šyma wofštanje.

+

Šefar, kotryž móže šam pomhacž.

Dwórškeho předarja da něhdy widžany kľes k ƚebi šawołacž. Wón předarjej rošestaji, so je křory a so dyrbi šuano bórnj wumrjecž; so chzyl jemu duchowny tola něšcto trošchtowaze prajicž, ale so njekně Šetom Šhryšta pódla mšenowacž, pšchetož wo nim wón ničžo wjedžecž nochzysšche. Předar jemu wotmolwi: „Dobře je, so mi to do předfa prajicže, pšchetož i nim bych ja hewaf šapocžal.“ Wón pšchi tym wopneče wo lubošči Božej rěčefche. To křoreho wobdumafche faž šłódku žiwjenški powětr. Semu běšche derje a wón předarja prošefche, so by bórnj sažo pšchichłol. Wón pšchindže a rěčefche druhu křócž wo Božej wšchekomozy, wšchehowšchudžomnošcži a wšchewědomnošcži. To běchu ša křoreho hižo něfotre cžernje nutšfach. To je hórko, so je Bóh wšchitke našche hrěchi widžal a do ƚwojich křihow šapškal. Tola to hišchže džěšche. Předar wotědže a křory sažo prošefche, so by bórnj sažo pšchichłol. Wón pšchindže a powjedafche tón křócž wo Božej šwjatošcži a pošledni křócž wo Božej prawdošcži. To njeběšche wjazy faž miły nalětny powětr. Pšchetož hdyž rěka: „Bóh njeje Bóh, kotremuž ƚo bježbóžne wašchnje špodobaf, šchtož je šly, pšched nim njewofštanje“, potom je šyma tu. A hdyž rěka: „Bóh budže kóždemu po jeho škufkach“, a „bješbóžni pódžěja do wěčžneje cžwile“, potom do šřjedž wutroby nutš mjeršnje. Kěčžo wo prawym Bohu duchowpaštrš tón křócž škónčzi. Wón na kónzu šatonja šteješche. Ša wjazy dnjow wón k křoremu njepšchindže. Wón tež po prawom temu mužej, kotryž wo Šhryštuku ničžo křyšchecž nochzysšche, ničžo wjazy prajicž njeměješche. Škónčnje křory po njeho póšla a jemu škoržefche: „Ša ƚebi w ƚwojej štyštnošcži rady njewěm, mi je, faž bych ja w heli abo hela we mni byla. Njewěšče dha ničžo, i cžim móhł mje trošchtowacž?“ Duchowny wotmolwi: „Ša dale ničžo prajicž njemóžu, hacž so wšchaf je Bóh huadny, ale tež mudry, šwjaty a prawy a po ƚwojej prawdošcži ničžo druge cžinicž njemóže hacž šle křošacž. Ša drje bych hišchže wjele rjaneho a trošchtowazeho wam prajicž mohł, ale wo tym wy ničžo křyšchecž nochzecže. Šeho dla dyrbicže tajki njeshbóžny wumrjecž a tam šwój wotkřud wocžafowacž, — a duž dyrbju waš i žylej wutrobu wobžarowacž.“

„Nó, sčto dha wěšče troštowazeho a dobreho; prajče mi tola, hač móžu hišče wumoženy byč?“ Ho thory w štysniwosczi hwojeje wutrobje woprašča. —

„D haj, ale jenož, hdyž kměni wam wo Jesužu powjedacž.“
 „Rěčče w Božim mjenje, sčtož chzecz, jeno so móžu je sfaženja wumoženy byč!“

Duž džěšče předar wot Sinai do Bethlehema a na Golgatha a předomasche khudemu, bohatemu mužej wo hnadnej radže Božej, wo wumožanju, wo wodacžu hrěchow a prawdosčzi w Jesužu Khryštu. A dokelž nija na słowo kěžbowacž wucz, wěra a f wěry trošcht w khudej wutrobje městna namaka.

Nadobnje smyšlena maczer.

W lěče 1834 bušchtaj amerikanskaj mišionaraj Laymann a Munson na kupu Sumatra póhlany, so bušchtaj džiwym Battaludžom ewangelijon pschpowjedaloj. Bohužel pak běšče tutymaj khroblymaj mužomaj jenož krótke štutkowanje spožčene; pschetož hižo po jnym lěče pschińdže powjesč do dominy, so šu póhanjo jeju sfónzowali.

Bobožny dr. Humprey dosta wot mišionsteho towařstwa poručnosč, wyškofestarenej šwodowjenej maczeri Leymanna powjesč wo šmjerči jejneho šyna pschinjesč. Macž běšče najprjódzu žyle měrna. Potom poča žalobnje plakač. Jako ju dr. Humprey f tym troštowacž špnta, so jejny tak sahe dokonjany šyn nětko Bohu šluži w towařtwje šbóžnych, dha wona wotmolwi: „Ja njeplakam, so šym mojeho šyna šhubila, ale teho dla, so druhich šynow nimam, kotrychž mohla do šnjesoweje winizy póhlacž.“

Jena šchižnosčerka.

Mandželšta Pawola Gerhardta, tuteho šlawneho khěrluščepěšnerja, kotremuž mamy šo my džakowacž ja tak wjele rjanych lubošnych khěrlušchow, měšče w šwojim mandželstwe wjele šchiža nošycž, ale f teho, sčtož je wona w czežkich dnjach napřkala a sčtož je nam šthowane, špóšnajemy, kač je Bóh jej pomhal, šchiž nošycž.

„14. džěń januara 1657. Naju džěčžo Marja Šilža mrěje. Šnježe, nětko wosmjesch mi mojeju woczow radošč a mojeje wutrobje wješele. Tola ja njecham škoržicž a plakač, tón šnjes je jo dal, tón šnjes je jo wšal, mjeno teho šnjesa budž khwalene. Džěń 25. měrza 1659. Naju druge džěčžo, Šathržinka, budže do šparneje komorki donješene. Ach, dyrby ja byč hjes džěčzi jako wurubjena? Ja wěm, šnježe, ty mašč móž, čimiež f twojimi, sčtož chzesch, ale daj mi škoržicž a plakač. Dajče džěčžatlam ke mni pschińcž a njewobarajče jim, pschetož tajšich je kralestwo Bože. Džěń 30. oktobra 1660. Šsmjertny džěń naju tšecžeho džěšča. šnježe, ty wěšch, sčto móže macžerna wutroba njeseč. Teho dla chzu moju ruku na mój rt položicž a mjelčezč. šnježe, nětko wěm, so ja dostojna nješšym, so by jene džěčžo mje „macž“ mjenowalo. Ach, wodaj mi moje hrěchi. — Šchwórtc džěčžo šdžerži Bóh šarschimaj, so njeby czeža pscheczežka byla. — Šiate džěčžo šašo wumrje. Tón krócž pišasche maczer: „Dyrbi hišče juntrócž jandžel šmjerče do nascheho doma pschińcž. šnježe, dha ščel jeho ke mni. Ja šym jara šprózna. šnježe, ja woczakuju na tvoje šbože.“ Šoltšezča lět pošdžičho šmědžesche wona šańcž do šabatneho wotpočinka, kiž je wostajeny Božemu ludu.

Dobra rada!

Diözesańska šhromadžina wotryšča Zerbšt je šo na wikowanšku komoru f tej proštwu wobrocžila, na to džělacž, so šo mšda wjazy šobotu džělacžerjam wuplacžila njeby, ale drubi džěń. To wustupjenje teje šhromadžiny móže šo jenož khwalicž a poručezč; pschetož niz jenož šwjeczenju njedzele by to špomozne bylo, ale tež na druge waščnje by se žohnowanjom bylo ša šwójbne wobštejnosčje džělacžerjom a robočanow. Šsobotu wječor šo džělacžerjam na puczú domoj žylu tydženštu mšdu w šaku do škoržny hieč sechze a tam wulki abo mały džěl czežto šašluženeje mšdy pschepija. Šawjedjenje je čzim wjetšche, dokelž šo na drubi džěń, njedželu njedžela a teho dla žane mozy njetrjebaja. Žyle hinač je, hdy by šo mšda n. psch. pjatč wuplacžowala. Potom

bychu džělacžerjo (f najmješča najwjazy) domoj ššli, dokelž dyrbja šobotu rano šašo czerštwi f džělu byč a dokelž czežka hlowa jim džělo poczeži. A hdyž na to waščnje žyla mšda do domu pschińdže, potom tež špokojnosč a šlutniwoscž pschibjeratej. — To je woprawdže dobra rada! Wona šo tudy naspomni, niz so by čžitana a šašo šabyta byla, ale so by f wopominanju — a Bóh daj, tež pola naš Ššerbow f wuwjedženju pschšchla. Potom by nětorej wbohej mandželškej pomhane bylo, kotraž šobotu domach horze šylšy plaka, hdyž muž w škoržnje šwoju mšdu w palenzu pschepije a wboha žona f džěčžimi domach ani šhlěba nima!

Něščo f rošpominanju.

Bohastwo.

šhudny młodženz šo juntrócž je šwojim přjedawšchim wuczerjom šěńdže a jemu škoržesche, kač šo jemu hubjenje džě, kač ma šo tón abo drubi jeho něhduschich šobušchulerjom wjele šepje.

„Šy ty woprawdže tajki šhudny?“ praji wuczěr, „ty džě w šamej štrowosczi pschede mni štejiš. Tvoja ruka je šylna a wuššifna f džělu — by šebi ju ša tyšaz točč wotrubnyčž dal?“

„Bóh mje šwarnuj“, praji młodženz, „kač mohlo mi to do myšlow pschińcž?“

„A twojej woczú“, wuczěr dale powjedasche, „šotrežž tak jašnej do Božej rjaneje štwórbny hladatej, ša šelko pjenješ by jej dal? A tvoje šlyščenje, psches šotrež šo špěwanje ptacžkow, hlóbš twojich pschecželow f tebi dobywa, by je ša poklad žaneho štrala wuměnič?“

„Šawěčež niz“, wotmolwi młodženz.

„Derje“, praji wuczěr, „duž njestorž, so šy šhudny, ty mašč šubla, šotrež šu psches pjenješ.“

Nowa móž.

Ššlawny hudžbnik Šaydn běšče juntrócž w towařtwje druhich šlawnych hudžbnikow. Duž to praščenje nasto, sčto móže šnutštownu móž, hdyž je pschi wutrajnym džěle woššabla, najšhěššicho šašo pošylnicž. Duž jedyn to, drubi šašo něščo druhe mjenowasche. Jako jeho wabjachu, so by šo tež wuprajil, sčto ma wón pschi jeho wjele džělach do pošylujazeho šrědka, praji wón: „Ja mam w mojim wobydlenju mašu domjazú šapalku, tam ja du a šo modlu, kač hušo šo šprózny čžuju; tón šrědč je mi štajnje pomhal.“ Ššchitzy dyrbjachu wušnacž, so jeho džěla šwopokajaja, so je jeho móž najwjetšcha. Wón pak w ponižnosčzi wušna: „To njeje moja móž, to je móž Boža.“

W šendželškej banzy je džiwna, ale jara wuměwška maščina, šotruž je šastojnik wunamakač. To je waha ša šlote. Pschi waženju šo šoždy krócž jene šlote na male mošasne šlidko šunje. Ma-li pošnu wahu, pošst won pschińdže a jo na prawy šok čžišuje a wone šo do ludži wuda. Nima-li pak pošnu wahu, jo drubi pošst na lěwy šok čžišuje, hžez pod nóž padnje, šotruž jo hnydom do ššjoch džělow rošrěšnje. Wšone po tajšim ženje do ludži pschińcž njemóže. Šožde molenje je pschi tutej maščinje njemóžne. — Šnunjež morwa maščina, wona tola to, sčtož wahu nima, na šok čžišuje, kač wjele mjenje temu šudženju teho šnjesa tón wuczertnje, šotruž šo psched nim loški namaka. Š šajšej wěštoščžu budže šhryštuš džělicž hjes tymi, kiž f prawizy, a tymi, kiž f lěwizy ššušcheja. A kač žalobnje dyrbi byč, šačžišujeny byč!

Wo štarobje.

Wjes 1000 ludžimi nimale što štarobu wot 75 lět, 38 wot 85 a 2 jenož wot 95 lět dozpi. Šajimawe je, čžłowšku štarobu je štarobu druhich štworženjom pschirunacž. Wjes ščtomami móže šlecžak (Šphen) 450, škastanija 600, žedra 800, dub 1500 lět štary byč a A. f Šumboldt štarobu Šaobab ščtoma (w Šurma) na 5700 lět liešesche. Šyby móža jara štare byč; prajilo šo je, so f najmješča štaroby dla njewumru; jenož psches šbjenje a druhe rubježne šwěrjata šónz wosmu. Šarpy móža žalobnje štare byč a čzim štaršche šu, čzim wjetšche narostu. Wjes ščtyrinohatymu šwěrjathymu mamy elefanta, šotruž móže psches 1000 lět štary byč.